

☛ Blahopřání

Dne 19. června se dožívá 85 let známý vlastivědný a kulturní pracovník **dr. Václav Lukáš**, bývalý ředitel Státního archivu v Liberci, později v Jablonci nad Nisou, vědecký pracovník Musea skla a bižuterie, autor vědeckých a populárně naučných prací z oboru sklářství, numismatiky, archivnictví a musejnictví.

Jeho spolupráce s místním museem trvá stále, od jeho vzniku až po dnešek. Je autorem a spoluautorem expozic, uspořádání sbírek, přípravy výstav a téměř denně je účasten všeho muzejního dění.

Proto mu všichni přejeme do dalších let stále tolik elánu, aby ještě dlouho mohl podnikat výlety do svých oblíbených míst a vycházky na „svou“ lavičku u sv. Josefa a u Marinkova kříže.

Za Vlastivědné muzeum ve Vysokém nad Jizerou
Vl. Hladík, J. Vaváčková, J. Doubalíková

K blahopřání se připojuje i redakce Větrníku.

Tělovýchovná jednota Sokol Jablonec nad Jizerou

pořádá

kurz tance a společenské výchovy

Začátek je v pátek 5. září 1997, ukončení v pátek 5. prosince 1997.

Začátek všech lekcí je vždy ve 20 hodin. **Kurzovné 500,- Kč.**

Přihlášky na telefonu číslo: 949345 - pí. Exnerová, 949288 - pí. Paloušová.

Zpravodaj MěÚ Vysoké nad Jizerou - Větrník č. 6/1997, vedoucí redaktorka Ludmila Hnyková, náklad 400 ks, cena 4,- Kč. Příspěvky zasílejte do konce každého měsíce na MěÚ ve Vysokém nad Jizerou.

VĚTRNÍK

ZPRAVODAJ
MĚSTSKÉHO ÚŘADU
VE VYSOKÉM NAD JIZEROU

ČERVEN 1997

Jan Kubát

Krkonošské léto

*Když vůně lipového květu
provoní všechno kolem hřiště
a lípy píší včelám sladkou větu
že otvírá se sladké výstaviště*

*to poznávám už zcela jistě
bez otočení listu kalendáře
že závan léta na každíčkém místě
nanese bronz na povybledlé tváře*

*Když vůně lipového květu
opíje včely do němoty
a domky včelínů se prohrou
pod taktovkami včelí noty*

*pak víme všichni bez sdělení
že krásy léta začaly
že kraj náš už je v dešti květů
od Trosek až k nám pod Žalý*

*Když vůně lipového bylí
se smísí s vůní tvého těla
pak znovu ucítím
jak sladkost medu lásky sílí*

*a neunesu tolik krás a vůní
kolik jich rozdáš v sladkém opojení
když léto voní večerem
a hvězdy koupou se na zalázeňské túni...*

ZPRÁVY z městského úřadu

Zprávy z radnice aneb co se vod posledka ve městě skutečně šustlo /6

Městské zastupitelstvo přijalo na svém zasedání dne 2. 6. 1997 mimo jiné tato usnesení:

- rozhodlo realizovat v současné době odprodej akcií VČP z majetku města
- revokovalo usnesení č. 265 Z/97 z 18. zasedání MZ a rozhodlo o sazbě za pronájem nebytových prostor, které s účinností od 1. 7. 1997 bude činit 245, - Kč za 1 m² a rok bez rozdílu charakteru pronajímaných prostor. MZ zároveň odsouhlasilo některé změny v nájemních smlouvách
- rozhodlo ponechat koeficient každoročního růstu nájemného v závislosti na velikosti obce /Kv/ na hodnotě 1,06. Maximální cena základního měsíčního nájemného za 1 m² podlahové plochy bytu I. kategorie bude s platností od 1. 7. 1997 činit 8,88 Kč. U bytu II. kategorie 6,66 Kč
- MZ upravilo OZV města Vysokého nad Jizerou o místních poplatcích v článku, který se týká sankcí za volné pobíhání psů.
- MZ odsouhlasilo uzavření smlouvy o budoucí kupní smlouvě se zástupci

rakouských investorů /firmou I. C. S. S. s. r. o. / ohledně pozemků v majetku města p. č. 596/1 a 622 v k. ú. Vysoké nad Jizerou. Město učinilo tudíž další vstřícný krok k tomu, aby mohl být realizován záměr výstavby rekreačního centra v prostoru za parkem zotavovny Větrov.

● MZ rozhodlo zahájit přípravné práce na výstavbě nové radnice. Snaha města se soustředí do prostoru severního okraje náměstí. Vše podstatné bude záležet na jednání s majiteli předmětných pozemků.

○

Dne 7. 6. 1997 uspořádal DS Krkonoš v městském parku „Dětský den“. Akce byla svým rozsahem a účastí dětí „rekordní“. Řada návštěvníků z řad „neobčanů“ města byla mile překvapena rozsahem, organizací akce a především podporou sponzorů. Mezi sponzory se zařadil i MěÚ, který přispěl dětem částkou 1.099, -Kč. tato částka je přesný výnos z prodeje starého papíru ze sběru ze dne 2. 4. 1997. Poděkování patří tudíž i všem, kteří přispěli touto formou.

○

Sběr starého papíru se bude konat dne 10. 7. 1997 od 13. 00 hod do 15. 00 hod v prostoru skladu městského úřadu u nové hasičské zbrojnice. Výnos za starý papír bude opět použit ve prospěch dětí.

Tato forma „sběru“ nemá samozřejmě řešit příjmy města, ale má spíše proklamací ochotu lidí třídit odpad bez nároku na hrst padesátníků. Toto opatření nebrání samozřejmě občanům města využít služeb některé sběrné druhotných surovin, ale bez účasti a nákladů města.

Vodné - stočné

Městský úřad upozorňuje všechny odběratele vody z veřejných vodovodů a uživatele veřejné kanalizační sítě, že ve smlouvách, které ošetřují vztah dodavatel, odběratel, v čl. 1. 3. /fakturace, placení, sazby/ je myšleno „právníkou osobou“ právnické osoby ve smyslu zákona a osoby, které v napojených objektech podnikají. Fyzickou osobou ve smyslu této smlouvy jsou myšleny domácnosti. Omlouvám se za toto nedopatření. Podnikatelům, kteří požadují doplnění smlouvy, bude bez problémů vyhověno na MěÚ v kanceláři tajemníka.

Problematika sazeb je velmi složitá a bude řešena na nejbližším zasedání MZ po vyhodnocení uzavřených smluv.

Současné inkaso /listopad 96 - květen 97/ bude realizováno v původních sazbách.

Nová pravidla pro určení procentního zastoupení sazeb by měla řešit rozdíl v domácnosti a v objektu, kde je podnikatelská činnost. Záleží na zastupitelstvu, jak se k této problematice postaví.

Letmý pohled do doručených smluv je obrazem současného vztahu některých občanů k městu. To, co jsou někteří občané ochotni přiznat pro určení paušální spotřeby, je skutečně komické. Město musí investovat do nákupu a instalací vodoměrů, aby pravda a poctivost zvítězila nad lží a oblblováním.

Ing. Pavel Štěpánek
tajemník MěÚ

PŘÍSLOVÍ

Bojíš-li se, aby se to nikdo nedověděl, nedělej to !

Upozornění

**Nové telefonní číslo
požární zbrojnice
59 33 00**

Poděkování

Vedoucí oddělení potravin ve Vysockém pí Středová děkuje jménem svým i jménem celého kolektivu pracovníků AD-servisu panu K. Bártovi a p. V. Valáškoví, že pomohli sestavit a zprovoznit zeleninový ostrov v nákupním středisku.

Interiér prodejny tím velice získal na vzhledu a vystavené ovoce i zelenina se staly skutečnou pastvou pro oči zákazníků.

OBCHOD NA KOLECH

Téměř každé úterý a pátek kolem 15.00 hodiny se u hasičské zbrojnice v Tříči sejde skupina lidí, každý z nich nákupní tašku v ruce či batoh na zádech. V klidu čekají a povídají si, dokud někdo nevykřikne: „Už jede!“ Davem proběhne mírné vzrušení. Dočkali se, přijela „pojízdna“.

Třič, jejíž obyvatelé před více jak dvěma lety zůstali bez možnosti nakoupit si v „kamenném“ obchodě v místě bydliště, je pouze jednou z devíti deseti zastávek na trase, kterou v uvedené

dny absolvují manželé Mařatkovi ze Semil se svou prodejnou - autem. Tato vede Vysockem, v pondělí a čtvrtek vyrazí zase na Lomnicko, kde mají asi o dvě vesničky navíc. Za ty 4 dny popojíždění - zhruba od šesti ráno do devíti večer - urazí asi 300 kilometrů. „My jsme jako cirkusáci,“ řadí sami sebe k lidem na kolečkách. Je to myslím výstižné. Lidé kromě možnosti nakoupit si mají u nich i další - popovídat si a dozvědět se něco nového „ze světa“.

A co všechno je v pojízdné prodejně k máni? Nabídka tvoří základní drogistický a potravinářský sortiment včetně ovoce, zeleniny a uzenin. Mařatkovi neustále reagují na to, co zákazníci chtějí. To, co se běžně nevozí, mohou si lidé objednat. Většinu zákazníků tvoří ti stálí, kteří prodejnu navštěvují pravidelně. Jsou to vesměs starší lidé, pro které je to vlastně jediná možnost /nevlastní-li auto nebo nechce-li se jim nákup nosit ze sousedních obcí/, jak se bez obtíží zásobovat.

Čas od času se najde nějaký remcálek z řad chatářů či chalupářů, ale na to si už Mařatkovi zvykli. Se svými zákazníky jsou spokojeni. Zákazníci s nimi zřejmě také - soudím podle toho, že k nim chodí nakupovat, a podle toho, co jsem slyšela a viděla. Prodejnu na kolech navštěvují i zapomnětlivci, kteří při nákupu jinde cosi opomenuli. Díky dotacím některých obcí nemusejí být ceny v pojízdné prodejně nijak podstatně vyšší než v klasickém obchodě. Poptávka je i tady sezonní záležitostí,

a protože v prodejně je také mrazící pult, není problémem uspokojit v létě zvýšený zájem o kuřata, filé či nanuky. Lidé si pochvalují např. kvalitu uzenin, vybíraných přímo v Lomnické provozovně, koláče ze semilské pekárny, kam Mařatkovi také jezdí sami. Jinak mají své dodavatele, spolupráce s nimi je zaběhnutá, zboží se nakupuje ve středu.

Ladislav Mařatka začal s prodejnou jezdit v roce 1979, od roku 1989 je mu společníci na cestách manželka Erika. Loni v červenci se z nich stali majitelé prodejny - auta. Ježděním s pojízdnou prodejnou se asi z nikoho nestanou milionáři, ale „na živobytí to stačí“, jak říká pan Mařatka, a jenom trochu lituje, že se na podzim nedostane na houby tak často, jak by chtěl. Oba manželé si přejí, aby byli zdraví, prodejna fungovala - až na občasně drobné opravy je auto v pořádku - a vydržela co nejdéle. Určitě si to přejí i zákazníci, a nejenom ti ve Tříči.

Alice Sládková

Víte, že...

Koncem května byl na náměstí otevřen další prodejní kiosek - ovoce a zelenina. Provozovatelem je obchodní sdružení LM, zastoupené panem Janouškem, majitelem obchodu s potravinami u kostela. Prodáváčky se zatím střídají. Kiosek je otevřen Po-Pá od 9 - 16.30, v sezóně se počítá i se sobotním prodejem.

Školní okénko

ZŠ

Vykročte pravou nohou!

Opět po mnoha letech opouští ve Vysockém školu žáci 9. třídy.

Oni sami neměli velkou radost z toho, že museli do devítky.

Přivítali to však rodiče i celá veřejnost. Učení se rozdělí z osmi ročníků do devíti, absolventi ZŠ budou o rok starší a tím se budou i lépe rozhodovat o svém budoucím povolání.

Povinnou devítiletou školní docházku ukončilo 21 žáků. 14 jich odchází studovat na čtyřleté školy s maturitou, z toho 4 byli přijati bez přijímacích zkoušek. 5 žáků bude pokračovat na středních odborných učilištích a 2 žákyně na dvouleté ISS v Semilech.

Odcházejí radostně a těší se na to, co je čeká nového. Hodně štěstí a úspěchů!

Školu opustí i 4 žáci 5. třídy - Miša Kopalová a Klárka Nesvadbová, které byly přijaty bez přijímacích zkoušek do osmiletého Gymnázia Jilemnice, a Honza Bartonička a Honza Valášek do osmiletého Gymnázia Semily. Oba chlapci vykonali přijímací zkoušky a dopadli výborně: 2. a 3. místo ze 43 přihlášených.

I vám přeji hodně radostí a dobrých výsledků.

D. Nýdrlová

Slovní hrátky ze slohu

Katka Bártová našla inspiraci ve Werichově *Fimfáru*, který z jednoslabičných slov napsal neobvyklou pohádku.

Sob

Byl vám kluk a ten měl luk, on byl tvrd jak puk. Kluk byl mlád a měl hlad. Tak vzal luk a šel na lov. Šel na vrch, kde stál sob. Kluk ho pích a sob leh. Vzal ho na paž a šel zpět. Teď je sob a ne hlad.

Blb

Dřív byl blb a ten měl srub. Měl však hlad. Tak vzal hůl a šel na trh. Tam si řek: „Kup si los!“ Pak měl los a měl z něj dost. (peněz)

S jednoslabičnými slávkami si pohrály Mila Nesvadbová a Zdena Nosková.

Myš

Je myš, má chuť na sýr a rum. Sýr tu je, však kde vzít rum? Chuť jde s ní. Rum tu je a je sám. Tu myš hop a už ho má. Však myš tu zří myš a chce za ní výš. Rum už pro ni je nic, chce tu myš a nic víc.

Martin Lukeš si vymyslel příhodu.

Rak a had

Lez had na hrad a chtěl mít mrak, mrak však řek, že je rak. Rak byl syt a had měl hlad. Rak měl zrak a šel za hrad. Tam byl lid a jím byl rak zbit. On se ptá, zač byl zbit. Byl bit za to, že zdrh.

Had chce jít cos jíst, hrad však pust a had je pryč se najíst.

Z 9. třídy základní školy

ISS

Maturitní zkoušky

Maturitní zkoušky proběhly v týdnu od 27. 5. do 30. 5. 1997. Maturitní komise zasedala v čele s předsedkyní Ing. D. Kyselovou, ředitelkou Soukromé rodinné školy v Polici, každý den.

Slavnostní předání maturitních vysvědčení se uskutečnilo v klubovně ISS dne 30. května 1997 za přítomnosti rodičů, učitelů a vychovatelek. Výsledky maturitních zkoušek jsou příznivé. Z 25 děvčat odmaturovalo 24.

Tolik suchá statistika, která nevystihuje maturitní atmosféru: trému, rozklepané dívčí srdíčko, svícení dlouho přes půlnoc a „drcení“ se toho nemožného učiva, co se přece nedá zvládnout, a slova Ježíšmarjá, já nic neumím, já si nic nepamatuju. . .

Ale po zkoušce už jen nevýslovná úleva, slzy štěstí, pýcha a radost, že jsem to přece zvládla. Ano, to vše náleží ke zkoušce dospělosti, kterou s maturanty prožívají rodiče a všichni blízcí.

Příprava k maturitní zkoušce je náročná, protože náročnost patří k úspěšnému životu.

A budoucnost letošních maturantek? 71% pokračuje ve vyšším odborném vzdělání, především ekonomického zaměření, ostatní našly uplatnění u firem a organizací semilského a jabloneckého okresu.

J. Novotná, uč. ISS

Z KULTURY

DIVADELNÍ KUKÁTKO

Loutky

Vysokým loutkám je přes sedmdesát let, ale přesto neodpočívají. Od května do června každých 14 dní ožívají, aby potěšily děti z Prahy a Pardubic, které tráví týden na Příchovicích na ozdravném pobytu.

Vysočtí loutkáři tak mají šanci secvičit hru, s níž v červenci letošního roku vyrazí do Francie na loutkový festival. Kašpárek se svou družinou poprvé v historii opustí svou domovskou scénu. Snad potěší i francouzské dětské publikum.

O zážitky z pobytu se čtenáři Větrníku se rádi podělíme.

Pohádkový park

V sobotu 7. června ožil městský park za divadlem v nezvyklé míře. Začal dětský den přesně ve 14. 00 hod. vystřelenou rachejtí a už se davy nedočkavých dětí rozběhly s průkazkami k jedenácti disciplínám - hřebíky, vodníci, strachový pytel, žebřík s lanem, chůdý s překážkami, mini-golf, tlama s míčky, skákání v pytli, hasiči a fotbalisté, na závěr pak májka. Po sečtení bodů hurá ke stánkům s cenami, kterých díky štedrosti 45 sponzorů bylo dostatek a pěkných. Každé dítě mělo pak ještě možnost věnovat se premiové disciplíně trochu zkomplikované překážkami, za což si mohlo vyzvednout zákusek

a limonádu. V propadle byla pro větší i menší návštěvníky otevřena divadelní hospůdka s nabídkou nápojů, o mlsné jazýčky pak bylo postaráno ve stáncích s cukrovinkami nebo uzenicemi. Krakonoš má vysoké lidičky moc rád, a tak vymetl oblohu a přidal sluníčko, aby bylo venku všem příjemně.

Rekordní účast letošního už 5. ročníku dětského dne signalizuje, že divadelní spolek zvolil pro tuto akci správný směr. Třista dětí a nejméně pět set dospělých prošlo městským parkem bez škody. Děkuji všem přispívajícím sponzorům za finanční či věcný příspěvek, vysokým hasičům a členům TJ za pomoc při disciplinách, městskému úřadu za pochopení a v neposlední řadě pak členům DS Krakonoš za průběh celé akce. Věřte nebo nevěřte, o osm stovek návštěvníků se stáralo na padesát Krakonošáků. A víte, jak končí dětský den? Hlavní pořadatelé s malou úlitbou jdou až k vrcholné lati v divadle, kde sedí pán hor Krakonoš, poděkují mu za přízeň a hned prosí o ni i na příští rok. Hezká tradice, která přináší radost všem zúčastněným, tak za rok zas nashledanou!

Svatava Hejralová

TŘI GENERACE

Nedávno jsem zhlédla v televizi oblíbený pořad Nedělní ráno s moderátorem Tomášem Slámou. Část pořadu byla situována do Střední umělecko průmyslové školy sklářské (SUPŠS) v Železném Brodě. Jedním z aktérů pořadu byl mladý profesor Jan Hásek, vedoucí výtvarnické oddě-

lení tvorby a výroby skleněných figurek. Protože ho dobře znám, napadlo mě, že by nebylo nezajímavé, kdyby před čtenáři Větrníku defilovaly další 3 generace - tentokrát umělců sklářů, a to:

dědeček Alois Hásek, akad. sochař, sklářský výtvarník a glyptik; otec Vladimír Hásek, rytec skla; syn Jan Hásek, akad. sochař, medailér, šperkař.

Nemám obvykle daleko od myšlenky k činu, a proto jsem si mladého umělce pozvala na nedělní besedu. Přestože už bylo léto na spadnutí, sedělo se příjemně doma v teple a povídalo se.

Začneme tedy vašim dědou Aloisem Háskem, i když vím, že i druhý děda z matčiny strany Ant. Lejsek (1914) byl v regionu známým sklářským podnikatelem.

Děda Hásek byl Vysočák tělem i duší. Narodil se 8. 5. 1906 jako nejstarší ze 4 dětí. Vystudoval SUPŠ v Žel. Brodě v oboru rytí skla (1921-1924). Pak přešel na Vysokou školu umělecko-průmyslovou (UMPRUM) v Praze do atelieru prof. Drahoňovského. Během studia měl půlroční stipendijní pobyt v Paříži.

V letech 1945-51 se stal profesorem oddělení rytí skla na Sklářské škole v Kamenickém Šenově, 1951 přešel na dnešní SUPŠS do Žel. Brodu, kde působil jako ved. profesor výtvarnické rytí skla až do své předčasné smrti 9. 8. 1960.

Odešel tedy trvale z Vysokého?

Naopak, oženil se s dcerou tehdejšího starosty a majitele známé cukrárny a vinárny ve Vysokém - Marií Hořavkovou. V domě u Hořavků si vybudoval malý atelier, který jsem po něm vlastně zdědil, a do Vysokého se neustále vracel i s rodinou.

Co byste mohl říci ještě k jeho výtvarným pracím?

Věnoval se především rytině v křišťálovém skle, glyptice, práci v horském křišťálu na gemách a kamejích. V sochařské činnosti je autorem několika pamětních desek: Antala Staška na rodném domě ve Stanovém, J. Dolenského v Trojánkách, Antonína Sovy ve vysokém parku a dalších, provedených v bronz. Zájemci o jeho dílo najdou v obrazárně vysokého muzea „Koutek Aloise Háška“. A ještě pro zajímavost: pro mnohé vysoké šibřinky (psali jsme o nich ve dvou předěších číslech) vytvářel děda celé dekorace, pomáhal při instalacích nejrůznějších výstav, byl všude, kde se jednalo o výtvarné pojety, ale podstatné je, že všechnu tuto práci dělal z lásky k umění, k Vysokému a - bez odměny.

Přejdeme teď k vašemu tatínkovi Vladimíru Háskovi. Co je vám všem, dědovi, otcí a vám společné?

Nosný obor celé rodiny je rytí skla. A můj otec se tomuto tzv. královskému řemeslu věnoval po celý svůj plodný život.

Začal svůj život také ve Vysokém?

Ne. Narodil se 27. 10. 1942 v Mladé Boleslavi. Školu vychodil částečně ve Vysokém a v Kamenickém Šenově, SUPŠS také v Železném Brodě. Zde studoval pod vedením svého otce, ten byl velice přísný, a to pro syna nebylo zrovna výhodné, protože všechny studentské „přečiny“ se otec dovídal z první ruky. I jemu bylo po skončení této školy nabídnuto studium na UMPRUM, ale z rodinných důvodů (úmrtí otce) odmítl a odešel na vojnu. Po skončení nastoupil v podniku Železnobrodské sklo (ŽBS) jako rytec skla tam pracoval plných dvaařicet let.

Rytím různých dekoracních motivů, např. květin, zvířat, aktů nebo textů k nejrůznějším výročím, zdobil různé hutní mísy, vázy, poháry, sklenky a odlivky všech druhů a velikostí nebo dokonce celé bloky z křišťálového skla. Toto náročné umělecké řemeslo vykonával právě můj otec. V Železném Brodě se prolínaly veškeré techniky: hutní zpracování a zdobení tak zvanými studenými technikami, broušením a rytím.

Jaký je rozdíl mezi otcem a synem?

Otec - tedy můj děda - byl výtvarník a předával své zkušenosti studentům, vytvářel autorské série rytím na tvary dle vlastních výtvarných vzorů. Můj otec byl série podnikových vzorů.

Mohl byste některé jeho práce konkretizovat? Rád. Otec např. po pět let byl a připravoval ceny na divadelní přehlídky ve Vysokém. Když měl přijet prezident Svoboda do Vysokého, vytvářel dva nádherné poháry se znakem města. Bohužel se návštěva neuskutečnila.

Říkal jste, že otec pracoval v ŽBS plných 32 let. Znamená to, že už tu práci skončil?

Přesně tak. Po revoluci se poměry v podniku změnil, snížily se stavy rytců, protože odpadla východní odbytiště a ruční práce byla příliš drahá. Platové podmínky se tak zhoršily, až všichni rytci odešli a s nimi i můj otec.

Snad se nám podařilo přiblížit vám, vážení čtenáři, zástupce dvou generací sklářských umělců. Toho nejprůbojnějšího a velice úspěšného člena třetí generace - Jana Háška - si „podáme“ v příštím čísle.

Se sklářským výtvarníkem si povídala Ludmila Hnyková

Hasičské soutěžní odpoledne

Dne 31. 5. 1997 uspořádalo SDH Vysoké nad Jizerou na fotbalovém hřišti okrskovou soutěž družstev č. 9. Již od raních hodin provázelo přípravu i vlastní soutěž velice chladné počasí. Přesto ve 13 hodin na zahájení soutěže nastoupilo k zápolení 11 družstev mužů a 2 družstva žen. Soutěžilo se ve dvou disciplínách - požárním útoku a běhu jednotlivců na 100 m překážek. Od prvního výstřelu startovní pistole do úplného ukončení soutěže se úporně bojovalo. Po požárních útocích se všechny síly soustředily na 100 m překážek jednotlivců. I tam zápolili všichni o dosažení co nejlepšího umístění. Po součtu výsledků pomocí počítačové techniky pana ing. Josefa Hejrala bylo provedeno vyhodnocení družstev a jednotlivců. V kategorii družstev mužů zvítězila Rokytnice n. J. Na čtvrtém místě se umístilo Vysoké n. J., na pátém Stará Ves, na šestém Sklenářice a na devátém místě Tříč.

V soutěži jednotlivců na 100m překážek z 50 startujících zvítězil R. Polák z Vilémova, 9. místo dosáhl Karel Kellner ml. - Stará Ves, na 12. místě je Zdeněk Lukeš ml. - Vysoké n. J., na 16. místě Zbyněk Lukeš - Vysoké n. J., na 17. místě Jiří Čermák ml. - Stará Ves a na 20. místě Martin Chmelík - Tříč. V soutěži žen zvítězilo družstvo z Jablonce n. J. Konečné vyhodnocení hlavního rozhodčího proběhlo v hasičské zbrojnici, kde jednotlivá družstva i jednotlivci převzali ceny a upomínkové předměty. Poté probíhala zábava

za přispění p. Pošepného. Pořadatelé děkují za pomoc MěÚ, TJ - oddílu kopané, ing. Josefu Hejralovi, všem členům SDH a příznivcům za účast a vytvoření sportovního zázemí. Soutěžní odpoledne se setkalo s velkým zájmem občanů. Přišlo jich na 250 a všichni se dobře bavili.

Těšíme se opět při dalších hasičských akcích na spolupráci.

Zdeněk Lukeš
Za SDH Vysoké n. J.

Z HISTORIE dávné i nedávné

Kronika Sklenářická

část 9.

Betlémy

Ve Sklenářicích č. 4 se narodil r. 1853 Jáchym Metelka, později učitel v Jilemnicích a ředitel dívčí měšťanské školy, horlivý činitel společenského života a zakladatel Krkonošského muzea, kde téměř půl století pracoval. Václav Metelka, narozený r. 1866, byl spoluzakladatel proslulých betlémů. Betlém vznikl r. 1854 a v r. 1870 jsou již figurky vyřezané ze dřeva, jsou mechanické-pohyblivé. Mechanismus sestavil soustružník Kašák z č. 76 na hodinový strojek a závaží, celý betlém se mechanizoval postupně. Betlémy je možné shlédnout ve Vysokém, Jilemnicích i Liberci.

Z kroniky vybrala I. Řehořová

O čem vypovídají pověsti z Vysocka

část 3.

Z doby pobělohorské

Do té rebelie, která skončila na Bílé Hoře, patřilo celé naše okolí k velkému panství Hrubá Skála a toto panství rodinně Smiřických, z níž zbývali k poslednímu dva synové a dvě dcery. Jeden syn byl pohloupý, a proto ho věznili na Hrubé Skále, a starší dceru zas uvěznili na Kumburku, protože prý měla nějaké styky s jedním poddaným. Po smrti bratra, jenž vládl rodovým jménem, pomohl poslední Wartenberk té uvězněné na Kumburku ven a oženil se s ní a začal při s mladší její sestrou o majetek Smiřických. Ale při prohrál a v Praze byl uvězněn. A když komise zabavovala jičínský zámek, vyhodila ho paní Wartenberková i se sebou, se svými vojáky, a s tou komisí a s manželem své sestry prachem do povětří. Po bělohorské bitvě byl majetek Smiřických, co po rebelovi zkonfiskován, ale jejich příbuzný Valdštejn, jenž zůstal císaři věren, rozličnými praktikami si k němu pomohl a učinil z něho a z ostatního, co k tomu přisehnal, své frýdlantské vévodství s hlavním městem Jičínem.

Pověst pokračuje, ale to až příště. . . Zapsal ji Jar. Večerník a vyprávěl mu ji František Housa, krejčí a písmák ze Staré Vsi, žil v letech 1881-1922.

A nyní historické skutečnosti:

Statky Smiřických získal r. 1623 Albrecht z Valdštejna, císařský generalissimus, který je rozšířil nákupy konfiskovaných statků za znehodnocenou měnu a vytvořil z nich Frýdlantské vévodství. Podle odhadů bylo v Čechách asi tři čtvrtiny veškerého šlechtického majetku konfiskováno. Albrecht z Valdštejna, tento podivný muž z valdštejnské rozvětvené rodiny, měl neobyčejné válečnické štěstí, ale příznivý osud mu také přál při hromadění statků a budování vlastního „státu ve státě“ na frýdlantském vévodství. Teprve nová velká vítězství v době tzv. švédské války 1630-1635 vyděšila více jeho stranníky než protivníky a přivodila jeho dramatický pád, zakončený vraždou v Chebu 25. února 1634.

A Smiřičtí?

Bývali jednou z nejbohatších rodin v Čechách, vynikali dobrým hospodařením, m. j. r. 1515 získali i Navarov. V zápalu o dědictví Smiřických se na zámku v Jičíně odehrála 2. února 1620 první tragédie, jejímiž protagonistkami se staly sestry Eliška Kateřina a Markéta Saloména. První z nich strávila z rozhodnutí rodičů třináct let ve vězení, protože udržovala poměr s obyčejným poddaným, až ji konečně Ota Jindřich z Vartenberka vysvobodil. Hlásila se o podíl na majetku, ale Markéta Saloména se dělit nechtěla. Když se do zámku dostavila král. komise, aby záležitost řešila, Eliška Kateřina v nejvyšším rozčilení zapálila sudy s prachem v zámeckém sklepení. V troskách nalezla smrt ona, její nenasytný švagr a desítky dalších lidí.

Jana Vaváčková,
muzeum

Smutné vzpomínání

Chci se s vámi podělit o vzpomínky, které se nikde neuváděly a kterých pamětníkem jsem možná už jenom já. Svědčí o zrůdnosti doby a lidí, kteří takové procesy inscenovali.

V pondělí a v úterý zatkl gestapo osm lidí z Vysokého a okolí. Ve středu po poledni přijeli do sokolovny němečtí soudci a nechali si zavolat oba správce budovy a sokolníka - mého tatínka, - aby jim oznámili, že zítra, t. j. ve čtvrtek, bude ve velkém sále „zvláštní soud s nepřáteli říše“. Nařídili, jak rozestavit židle pro pozvané, stoly pro soudce a jedenáct míst pro obžalované. To znamenalo, že se bude ještě zatýkat. Je jsou tři lidé, kteří o mém odsouzení nevědí.

Zpráva se šířila rychle. Strach ze zatčení mělo tehdy mnoho lidí.

Ve středu večer při obvyklém filmovém představení byla mezi uvaděčkami také Mařenka Hladíková ze Staré Vsi. Gestapo přijelo na náměstí v podvečer. Když ale první návštěvníci kina přišli s tím, že je potkali na staroveské silnici, Mařenka na nic nečekala a pospíchala domů.

Kolonu gestapáckých aut potkala pod továrnou. Odváželi její matku a bratra. Tam zatkl i ji. Počet byl naplněn. Na soud sezvali všechny starosty a místostarosty a učitele z okolních obcí pro výstrahu. Tatínek měl po celou dobu konání soudu sedět v přísálí u stolku s vodou, kdyby se některému z obžalovaných udělalo špatně. Nebylo to zapotřebí. Všichni vyslechli rozsudek statečně.

Soudci si po celou dobu této hrůzné inscenace dělali poznámky, snad to patřilo ke scénáři. Jedny jsme našli při úklidu na stole. Dva archy počmáraného papíru. Samé lucerny, prasátka, domečky, spirály jedním tahem!

Nedokázala jsem celý život pochopit, co to bylo za otrlé povahy, kolik v tom bylo

zvrhlosti a cynismu, dokáže-li se „soudce“ tolik nudit, když posílá na smrt lidi jen proto, že jsou Češi a neumělo v nich lidství.

Když odsouzené odváželi, nemohli zabránit přítomným, aby je doprovodili k autům. Mlčky, jen pohledy se setkávali, sotva znatelným úsměvem se loučili s těmi, mezi kterými žili, a s místy, která byla jejich domovem.

A. Čeřovská-Bartoníčková

DNY SVATÉHO JARMARKU

Kde jsou ty časy, kdy se ve Vysokém slavily dny jarmarku?!

Kde jsou ty časy, kdy roku 1784 potvrdil císař František II. vysoká tržní privilegia? V době kolem roku 1790 slavilo Vysoké hospodářský i populační rozkvět - žilo tu 1216 lidí, zatím ve stejném roce Semily měly 1072 a Železný Brod 1081 obyvatel. Vysoký magistrát pečoval o pořádek na trzích. Roku 1755 potrestal vysoké a semilské řezníky, že k nám zavlekli nákazu dobytka z cizích trhů. Roku 1761 zas magistrát pobral semilským pekařům špatně vypečené zboží. Tak šel život dál až do strašného požáru r. 1834.

Ale už roku 1845 se město zotavovalo. Přispěl k tomu i zvýšený počet jarmarků ze tří na sedm.

Přešla dlouhá léta a roku 1935, v době hospodářské krize, píše Zdeněk Rón v článku V den svatého Jarmarku: „Na trh již od samého rána putují a pozdě večer se domů navracají i ti, kteří ničeho nekupující, ani neprodávající, ať již nepotřebují, ať že peněz nemají, přece jen aspoň prostým tou-

láním mezi kupujícími vychutnávají všechnu tu kořenennou slast dne, jenž je tak pestrý, různotvárný a odlišný od spousty pracovních všedních dnů, zakletých do brázd, do chlévů a do stodol. Tady zápolila mazanost s opatností, handlířská faleš s ustaranou a bázlivou nedůvěrou sedláčka. Jemu šlo o celé jmění a v následující zimě i o rozpočet až do jara, kdy celou rodinu bude ta krávka žít.“

CO TO JE, když se řekne

Část 1.

„Arendátor“

Slovo arendátor je francouzského původu a podle Riegrova naučného slovníku znamená pachtýř nebo nájemce. A protože všechno souvisí se vším, i tento výraz souvisí s vysokými jarmarky.

Posledním arendátorem v našem městě byl mistr bednář Petr Nečásek (1896-1975). Obsah tohoto slova ještě něco říká nejstarší generaci, ale mládí Vysokého nemá ponětí o tom, jak důležitou funkci arendátor měl.

Staral se o veškerý materiál na stavění bud na náměstí před jarmarkem, se svými spolupracovníky boudy stavěl a pronajímal místa jednotlivým trhovcům (jarmarečníkům). Materiál neboli tržní majetek byl uskládán v arendě, což byla dřevěná bouda postavená původně v zahradě, která později patřila hotelu Bartoníček, dnes „soukromý pozemek“ na horní části náměstí. Všechn materiál se nosil na náměstí ruč-

ně. Do roku 1880 byl uskládán v prostorách dnešního školního dvora, protože škola ještě nestála. Byla postavena až r. 1881.

Od 1. 1. 1898 se stal majitelem a nájemcem arendy p. Petr Nečásek, mistr bednářský, dědeček p. Petra Nečásky z č. 258. Tržní materiál byl ve špatném stavu, a tak vyrobil s p. Janem Jandou st., mistrem truhlářským, 20 nových krytých bud, na 42 bud nové střechy, mnoho nových nízkých i vysokých stolic do jednotlivých bud. P. Nečásek nakoupil ještě prkna a latě. Nebylo tedy divu, že si cizí trhovci chválili, že ve Vysokém je arenda v dobrém stavu.

Pro zajímavost: krytá bouda byla 3, 80m dlouhá, 1, 30 široká, přední strana 2, 3 vysoká, zadní 1, 65m. Ze tří stran byla plně zakrytá prkny a skládala se ze 6 dílů. Kostura bočnice byla zhotovena z hranolků a na nich byla přibírá prkna. Vedle krytých bud byly tak zvané krámy, ty si trhovci stavěli sami. Střecha byla jen plachta.

Po roce 1906 byla arenda na náměstí zbourána, protože pozemek byl prodán, a postavena nová v místech dnešního MěÚ na pozemku Dr. Kramáře, který jej pro tuto činnost pronajal.

Ted už bylo potřeba povozu, ale potah chyběl, tak museli dělníci táhnout sami. Bývali na tu práci 4. Jarmarky se konaly v pondělí a boudy se stavěly už ve čtvrtek nebo v pátek. Boudy byly číslovány, rovněž, prkna, aby všechno řádně na sebe „pasovalo“.

Od roku 1911 až do zániku jarmarků v roce 1950 se stal posledním arendátorem p. Petr Nečásek, bednář, z jehož zápisů jsem vyprávění zpracovala.

- Pokračování příště -

Ludmila Hnyková

SPORT

Klub českých turistů

Alšovice

Dne 10. 5. 1997 se členové KČT z Vysokého n. J. zúčastnili pochodu „Alšovice“ (na Železnobrodsku) se změněnou trasou, a to: Vysoké n. J. -Bozkov-Spálov-Železný Brod-Lišný-Malá Skála-Kopanina-Alšovice.

Trasa měřila 42 km a pochodujiícími jsme byli tentokrát jen my muži v počtu 7. I přes pošmurné počasí byla akce zdařilá a v cíli v Alšovicích nás mile přivítali kolegové turisté.

Krajem zapadlých vlastenců

Už tradičně uspořádal KČT dne 24. 5. 1997 turisticko-ryklistický pochod jarním krajem zapadlých vlastenců. Letošní pochod byl v pořadí již 21.

Trasy pochodu 12, 25, 35 km byly vedeny okolím Vysokého na Paseky, Polubný, Kořenov, Příchovice, Zlatá Olešnice, Bozkov a zpět do Vysokého. Ani nepřízeň počasí nezabránila 130 turistům v účasti. Zajímavostí pochodu je účast rodin s malými dětmi i s prarodiči, hlavně na trasách 12 a 25 km.

Cyklisticko-turistická akce se koná po druhé se stoupajícím počtem účastníků, a to nejen z Vysocka, ale i ze Semil, Tanvaldu,

Železného Brodu, Liberce a dokonce i z Prahy. Svědčí to jistě o tom, že účastníci jednak považují takto strávený den za velice příjemný zážitek v přírodě a za druhé je to důkaz, že zájem o cykloturistiku stále stoupá.

Akci zajišťovalo 18 pořadatelů.

Km	Děti do 15 let	Ženy	Muži	Rod. kol.	Celk.
12	18	10	5	10	33
25	2	10	13	4	25
35	2	4	17	5	23
Cyklo 25-110	6	10	33	8	49
CELK.	28	34	68	27	130

Do budoucna uvažuje KČT o změně termínu akce na měsíc srpen, kdy snad bude počasí stálejší a hezčí.

Jiří Líbal

JAK ŠEL ČAS...

během něhož letitá vzpomínka přechází ve rčení, „že všechno souvisí se vším“, vyvolává ještě po 47 letech Osudové předurčení pro oba mé syny: Starší se ve Vysokém n. J. narodil, mladší zde trvale bydlí. Tehdy v roce 1950 nadešel měsíc březen, zvěstující po třiletém manželství radostnou rodinnou událost. Plnost jeho času mě zastihla doma na propustce z vojenské prezenční služby v Josefově, kterou jsem dokončoval jako proviantní účetní. Tehdy v Rokytnici porodně asistovala paní Ditzová, kterou jsme již v akutním případě povolali. Shodou náhody naplnil se čas i jistě paní v Pasekách n. J., takže nebylo možné

působit na obou místech a byla doporučena proto nemocnice. A tak jsme toho památelného dne 19. března Léta Páně 1950 k ní zamířili sanitkou, ale dále než do vysoké jsme nedospěli. Tu se syn již záhy narodil, bylo kolem toho plno slávy, otec i děd stejného jména a nyní přibýlo „do třetice“. Snad opět bylo i předznamenáno, že výtečný školní prospěch umožní jeho studie na vysoké škole. Po jejím úspěšném zakončení i obhájení diplomové práce dostavili jsme se k promočnímu aktu. Syn ke složení slibu předstoupil abecedně první, a to jako „Josef Fait z Vysokého nad Jizerou“. Aniž tedy až potud město tušilo, mělo reprezentanta, jenž vystudoval s červeným diplomem obor geologii na Vysoké škole báňské v Ostravě-Porubě. Pak již nastoupil svoji pracovní dráhu v Uranovém průmyslu. A jsem pevně přesvědčen, že oba mí synové si velice váží své příslušnosti k městu, které vysokou polohou i do jména svého vešlo, má i svoji přitažlivost starobyrou historickou tradicí, nesporně i tím svým pověstným červeným zelím, pěstitelsky se tradujícím již od 16. století na poloze „větrného Větrova, kde prospívá, hlávky pevně a zašpičatěle obtáčí.“

Josef Fait

Společenská kronika

Narození

✱ 14. 5. 1997 se narodil v Jilemnici manželům Radce a Petru Pýchovým z Vysokého syn František.

✱ 25. 5. 1997 se narodila v Jilemnici manželům Heleně a Marcelu Drmlovým ze Sklenářic dcera Adéla.

Životní jubilea

Helkovic

14. 6. Pěničková Marie 82 let
19. 6. Martinec Bohumil 78 let

Horní Třič

1. 6. Hlůžová Vlasta 72 let
16. 6. Hakenová Anna 76 let
19. 6. Večerníková Jindřiška 78 let

Sklenářice

5. 6. Metelka Václav 73 let
20. 6. Rydvalová Anna 72 let

Vysoké nad Jizerou

3. 6. Vaverka Antonín 85 let
7. 6. Plůchová Zdeňka 70 let
14. 6. Doubalíková Jiřina 74 let
19. 6. Rón Josef 71 let
26. 6. Ceč Petr 80 let
28. 6. Hladíková Jarmila 71 let

Zlatá svatba

Dne 24. 5. 1997 oslavili životní jubileum - zlatou svatbu manželé Anna a František Hakenovi ze Třiče.

Blahopřejeme

Zemřeli

16. 5. 1997 zemřela v Bozkově ve věku 86 let paní Božena Kučerová ze Třiče

21. 5. 1997 zemřel v Jilemnici ve věku 73 let pan Josef Frdrich z Vysokého n. Jiz.

22. 5. 1997 zemřela v Jilemnici ve věku 74 let paní Anna Kvardová z Vysokého n. Jiz.

26. 5. 1997 zemřel v Jilemnici ve věku 84 let pan Karel Petruška z Vysokého n. Jiz.

ČEST JEJICH PAMÁTKE